



REISVERSLAG



Kerstreis van 10 t/m 22 december 2025 per trein naar Kroatië

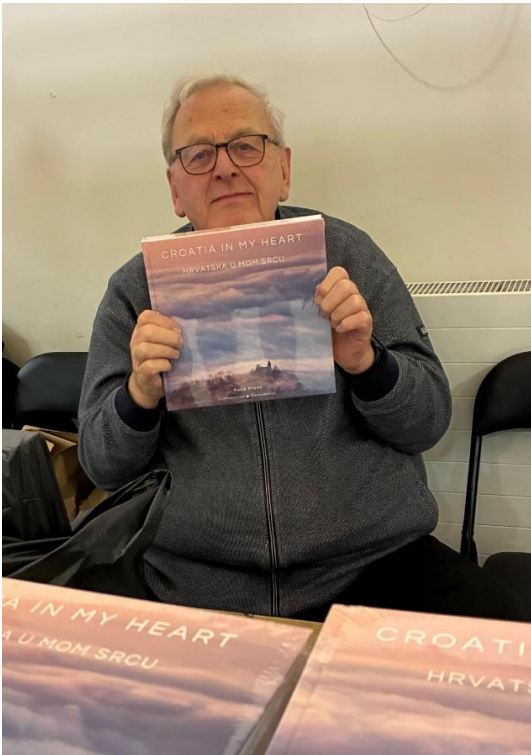
Paul en ik vertrekken voor dag en dauw met onze zware koffers van huis. In de bus is er direct een probleem. Mijn OV-kaart is op 1-11-2025 verlopen. Gelukkig kan je nu ook met je betaalpas betalen. Het eerste probleem is getackeld.

We reizen met een interrailkaart voor senioren. En ditmaal digitaal, als digibeet geeft mij dat veel buikpijn. Paul pakt stoer zijn iPad om met de QR-code het doorgangspoortje op Amsterdam Centraal station te openen. Een medewerker ziet ons stuntelen en komt lachend met zijn pas. 'Me- neer dit gaat niet lukken met uw iPad, wel met uw telefoon.' Tja, daar staat helaas onze app inter- railkaart niet op. De internationale trein met een directe verbinding naar München vertrekt lekker op tijd en Paul doet erg zijn best onze kaartjes voor de conducteur op zijn iPad tevoorschijn te to- veren. De conducteur loopt geduldig eerst alle andere passagiers langs tot het Paul gelukt is onze interrailkaart te laten scannen. We reizen opgelucht naar München en verder ga ik niets meer over onze digitale kaart schrijven! We hebben besloten volgend jaar onze uiterste best te doen om net als de vorige jaren een papieren ticket te bemachtigen.

Donderdag, de tweede dag reizen, komen we in Zagreb aan, waar we gelijk een kijkje op de kerstmarkt gaan nemen en de verlichte oude gebouwen bewonderen.

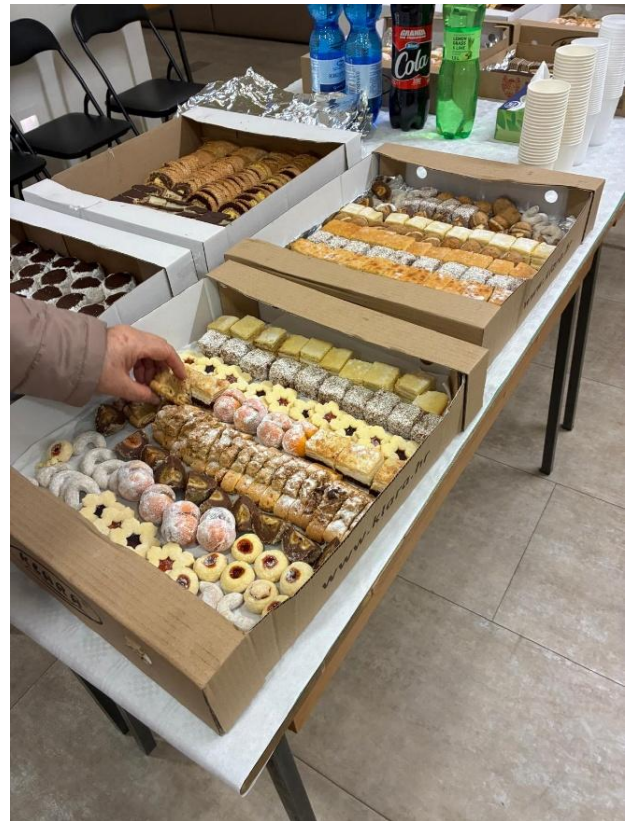
Vrijdag rijden we met de trein naar Duga Resa, dat is een plaats voorbij Karlovac. Hier houdt René in een oude bioscoop zijn boekpresentatie. Hier zijn ook wij voor uitgenodigd. Na binnenkomst raken wij direct in gesprek met de ambassadrice van de Nederlandse ambassade. Zij vraagt ons het hemd van het lijf en is zeer geïnteresseerd in ons humanitaire werk.

De boekpresentatie van het fotoboek, waar meer dan 250 foto's van de natuur in Kroatië staan, gemaakt door René, is indrukwekkend. Het boek Hart voor Kroatië kunnen wij U echt aanbevelen. Zie www.pronkpictures.com.



De belangstelling voor de boekpresentatie is groot, ondanks de hevige mist waar iedereen zijn reis door moet maken. Burgemeesters van de gebieden waar de meeste foto's gemaakt zijn krijgen een mooi woordje van René. Het hoofd van Natuurmonumenten, zo zal ik het maar noemen, houdt een hartelijke warme speech. De vertellers worden afgewisseld door professionele musici die o.a. het Kroatische volkslied spelen.

Natuurlijk gaat het publiek staan en zingt uit volle borst mee. Weet U hoe bombastisch een Balkan mannenstem klinkt? Nou, nu was het een halve zaal vol heren van de Balkan. De sfeer zat er gelijk goed in.



Er wordt gesproken in het Kroatisch, Engels en af en toe wat Nederlands. Er zijn nog verrassend veel Nederlanders bij, die geëmigreerd zijn naar Kroatië net als René. Na afloop is het een gezellige drukte in de foyer. Daar ontmoeten wij een echtpaar dat van Almere geëmigreerd is naar Varazdin. Zij brengen ons naar het hotel in Jastrebarsko, waar we twee nachten gaan slapen. Natuurlijk drinken we met elkaar nog een kopje koffie, waarna zij door de dikke mist nog een paar 100 kilometer naar huis moeten rijden.

Zaterdag 13 december haalt predikant Nenad uit Samobor ons op en gaan we eerst boodschappen halen voor de voedselpakketten bij de Lidl in Samobor en daarna rijden we de Zumberak-bergen in. We zijn zo blij als we eindelijk boven de mist uit reizen en een blauwe lucht en zon gaan zien. De temperatuur is gelijk een stuk warmer.

We komen in Jarusja bij het oudere echtpaar aan, die ook nog de broer van de man in huis hebben. De vrouw zit in een rolstoel en is altijd zo blij als we komen. 'Wij krijgen nooit visite,' spreekt ze uit, terwijl ze altijd zo genieten van ons bezoek.



Ik heb ook nog warme mooie kerstkleiding voor haar mee. Een prachtige zwarte rok en bijpassende blouse van ook een warme stof. Ze draagt nu onder haar schort de grijze rok die ik bij een vorig bezoek heb achtergelaten. Meestal geef ik niet zoveel woorden aan de hulpgoederen die we meebrengen. We leggen deze vaak op bed of op een stoel. Soms schamen ze zich, dat ze zelf niet voldoende hebben. Na wat extra tijd met dit trio te hebben doorgebracht rijden we naar het volgende adres.

De vrouw neemt haar telefoon niet op. Als we bij haar huis zijn zien we waarom. Ze is met de vrouwen uit de buurt kalkoenen aan het slachten voor de kerstmaaltijd. Wat een happening is dat. We zetten haar voedseltas in haar huisje en rijden verder.

Nikola is altijd erg blij met ons bezoek. Hij is nu praterig en blij gestemd. Hij vertelt altijd over zijn medicijnen en doktersbezoeken.

We eindigen onze rit door de bergen bij de dove broer en zus. Je ziet ze ouder worden bij elk bezoek.



Bij Jura staat de tv luid aan. Hij volgt de politiek, vertelt hij ons. Jura is een man die zijn erf nooit afkomt en zo met de tv blijft het een man van deze wereld. Hij heeft geen stromend water en heeft nu zijn wasgoed in teiltjes met regenwater staan. Hij heeft wat wasgoed aan de lijn buiten hangen. De zon schijnt daar heerlijk, dus het zal wel wat drogen. Jura is weer erg blij met zijn voedselpakket en heeft ook zijn voorraad hout voor de winter op orde.



Er komt rook uit de rookkast, dus hij zal wel heerlijk wat vlees aan het roken zijn voor de kerstdagen. Nenad brengt ons na de bezoeken terug naar Jastre-basko, waar we de rest van de dag door de mist niets van de omgeving zien.

Zondag 14 december verlaten wij Jastrebaszko en haalt René ons op om vier dagen zijn gast te zijn. Dieter viert vandaag zijn 13^e verjaardag. Wat een feest! Milka uit Vojnic heeft de verjaardagstaart gebakken en opa en oma uit Nederland zijn ook aanwezig. Zij hebben voor ons veel hulpgoederen meegenomen, zodat wij deze uit kunnen delen. Onze dank hiervoor.



Maandag 15 december starten we de dag met boodschappen doen voor de 8 adressen die we vandaag bezoeken. Milka heeft de warme maaltijd gekookt en goed gevuld met kippensoep en gebakken kip gaan we op weg naar Topusko. Bij de buurvrouw van Milka kunnen we geen pakket brengen, want zij heeft de huisarts over de vloer gehad.

Ana in Topusko is ons eerste adres, maar wat ziet haar huis er vreemd uit, de aanbouw voor de ganzen is van haar huis en waar zijn haar ganzen? Haar heg heeft plaats gemaakt voor stroomdraad. Ana is niet thuis, aan haar deur hangt een slot. We gaan op zoek naar burens. Een buurman kan vertellen dat Ana al een paar maanden geleden is overleden en haar familie heeft haar huis zo toegetakeld. Hier zijn we wel even stil van. Ana familie ?!

We vervolgen onze route en brengen een voedselpakket bij de boer. Hij heeft geen koe meer, maar doet wat klusjes op de buurt voor een extra centje. Hij redt het niet met zijn inkomen van 180 euro per maand. Wij vragen wat we de volgende keer als we hem bezoeken mee kunnen nemen. Hij wil graag 'een overal maat 52!' Dat gaat goed komen. René gaat even alleen een bospad in naar de vrouw zonder stroom, de weg is te slecht en wij wachten tot hij terug is bij een oude bushalte. De vrouw was blij met het voedselpakket, zij stond in haar groentetuin onkruid te verwijderen.

Onderweg zien we de vrouw die altijd heel onvriendelijk doet. Ze was naar Vojnic geweest met de bus voor haar pensioen en liep nu van de bus kilometers naar huis. Ze wil graag dat wij haar pakket bij haar tuinpoort neerzetten. En dat doen we graag.



Nu via het vreselijk slechte bospad naar de wedu-vrouw. Hobbel de bobbel komen we bij haar aan. En wat een pech: ook zij is niet thuis. Zij gaat wel eens naar haar dochter ver weg. Zo voor de kerst is dit ook wel aannemelijk. Haar huis is aan de buiten-zijde afgesloten. Dat is voor ons het teken dat ze weg is. Jammer voor ons, fijn voor haar als zij met de kerst in goed gezelschap is.

[illegible]

Eigenlijk zou de regering een huis en goed inkomen voor Vlado moeten regelen. Dat is hun plicht naar oorlogsveteranen toe. Er staat een casco huis naast zijn stal, dat helemaal afgebouwd moet worden. Humaned en René hebben daar het geld niet voor. Het enige wat overblijft is dat René Vlado extra gaat bezoeken en zorgt dat hij niet omkomt van de honger. Een paar maanden geleden wordt René verrast met een geheel afgebouwd huis voor Vlado. Zo zie je dat soms niets doen voor even een goede oplossing is geweest. Wat kunnen we nu voor Vlado betekenen? We kunnen ervoor zorgen dat het water uit zijn put naar zijn huis getransporteerd wordt via een Hydro systeem.



5

Bij Vlado vandaan rijden we naar Blata, een desolaat gebied met nog zoveel ruïnes die getuigen zijn van de oorlog. Slavica onze kleedjeshakster woont in Blata. Helaas hebben we gister te horen gekregen, dat zij 7 december gestorven is aan een agressieve vorm van kanker. We gaan naar haar huis om de oude oom en twee nichtjes te condoleren. René besluit de oude oom te blijven bezoeken. Op 8 december is Slavica in haar woonplaats begraven. We bezoeken haar graf zo'n 500 meter van haar huis.



Slavica was een doorzetter die lekkere producten maakte van de vruchten en groente uit haar tuin. Om 5 uur 's morgens ging ze al op beestjesjacht, zodat die haar vruchten niet op konden eten. Een echte biologische tuinierster die op de loze momenten op de dag kleedjes haakte. Haar grootste zorg was altijd dat ze genoeg flessen water is huis had. Water, dat uit het meer kwam. Bij haar toilet stond een hele voorraad waarmee ze het toilet door kon spoelen. Slavica haar leven is niet voor de wind gegaan, ze is nog geen 70 jaar geworden.

Na Slavica bezoeken we Vuuk, de depressieve vrouw, en de jonge vrouw met een lichamelijke beperking. Tijd om naar twee nieuwe dames te gaan is er niet meer. Om bij hen te komen zouden we zeker eerst nog ruim 50 kilometer moeten rijden. René gaat hen in januari bezoeken en neem dan de kleding en lampenolie voor hen mee.

Woensdag 17 december treffen we Nenad in de Spar van Karlovac. We halen boodschappen voor de mensen in Krnjak die we met Nenad gaan bezoeken. We zijn zeer snel in het maken van voedselpakketten. Voor iedereen een lekker kerstbrood in het pakket en wat extra fruit naast de gebruikelijke artikelen.

Na een heerlijke koffie in de vaste koffi corner, waar we vriendelijk begroet en herkend worden. Tsja, we lopen daar altijd met minimaal 3 volle boodschappenwagens. Dat valt wel op. We bezoeken Milena het eerst, zij heeft ziekteverlof. Ze is geopereerd aan haar rug en revalideert nu thuis. We hebben een fijn gesprek. Haar ouders bezoeken we hierna. Moeder vraagt altijd om een nieuwe rok. Ik heb er al aardig wat voor haar mee genomen en toch zie ik haar altijd in dezelfde bruine rok lopen. En de schoenen die we met Pasen gebracht hebben draagt ze ook. Dat is mooi.

Via slechte onverharde paden komen we bij Desa aan, zij stroopt gelijk haar broekspijpen op. Nee, helaas is het mij nog niet gelukt om de juiste brace voor haar versleten knieën aan te schaffen. Ik neem de maat opnieuw op en maak een filmpje van haar, zodat de bracespecialist in Nederland kan zien wat voor knie-ondersteuning Desa nodig heeft. Ze moet al jaren aan nieuwe knieën, maar ze heeft geen plaats waar ze kan revalideren. Desa is erg somber vandaag. Ik heb wat vitrage met molens voor haar mee, daar wordt ze blij van.



Veljo is niet thuis, we laten zijn voedselpakket bij hem in huis achter. Op de terugweg komen we Veljo de schaapsherder met zijn schapen tegen. Hij is wel op weg naar huis. Zijn schapen zijn een paar dagen terug aangevallen door een wolf. Veljo heeft een geweldige hond bij de kudde die de wolf heeft verjaagd. De Jagersclub heeft de koppen bij elkaar gestoken en gaat met 17 jagers een paar dagen later op jacht naar de wolf. Veljo is niet de enige die last heeft van de wolf.

Milica is ons laatste adres van deze dag. Ze snapt dat we nu geen wol voor haar mee hebben, omdat we met de trein zijn gekomen. Maar de volgende keer met Pasen hoopt ze wel op wol.

Donderdag brengt René ons naar het treinstation in Zagreb. Vandaag reizen we naar Slavonski Brod waar Zdravko ons van de trein ophaalt. Viktor, de echtgenoot van Varona, de dochter van de pastor, werkt in de catering en heeft een geweldige schaal met eten gebracht. Het lijkt wel een kerstmaaltijd.



We zien hoe de kinderen in het pand zich amuseren. Varona heeft de leiding goed in handen. Wij hebben uit 'de goede boekwinkel' in Broek op Langedijk kerstkleurboekjes meegenomen. De Nederlandse tekst is vertaald door Helga Pronk, de vrouw van René. Varona leest aan de kinderen voor en zij luisteren aandachtig. Varona is dankbaar dat we voor elk kind een boekje hebben.



Vrijdag 19 december starten Paul en ik met grote tassen bij de DM drogist en kopen shampoo, doucheschuim, handzeep voor de kerstpakketten. Een stevige tas erbij. In de middag gaan we de grote supermarkten langs en vullen de tassen, zodat we mooie kerstpakketten hebben om uit te delen. Rond 17.00 uur gaan we naar het hotel waar de Oekraïense vluchtelingen gehuisvest zijn. De mensen herkennen ons direct en een van de twee zusjes spreekt nu goed Engels, waardoor we kunnen communiceren. De zusjes wonen met moeder op een kamer in het hotel. Zij zitten de hele dag achter de laptop om te studeren. Zij komen het hotel niet uit, omdat het afgelegen van het centrum ligt. Er is alleen maar autoweg, geen openbaar vervoer.

Ze zijn dus allen erg geïsoleerd en dat voor jonge mensen die ook het sociale leven moeten ontdekken om zich een beetje normaal te kunnen ontwikkelen. Hun levenssituatie stemt mij triest. Ik had veel borduurgaren, naalden en kleedjes e.d. voor hen mee, zodat ze daarmee wat tijdverdrijf hebben.



Zaterdag 20 december om 10.00 uur is de kerkdienst. We ontmoeten de kerkgangers die we al bijna 25 jaar zien en spreken in de kerk en nieuwe mensen natuurlijk. Aan het einde van de dienst krijgen Paul en ik een toespraak en een lintje. De pastor Zdravko en zijn vrouw Lilian hadden gezien op onze jubileumfoto's dat Walter en Hans geridderd zijn door de burgemeester op 1 november. Zij vonden dat wij ook een lintje verdienden voor onze inzet en het humanitaire werk in Slavonski Brod. Wat een verrassing!



Aan het einde van de dienst delen we pakketten uit en de pakketten die over zijn brengt Zdravko bij de arme eenzame mensen in de omgeving van Slavonski Brod. Na de lunch brengen Zdravko en Lilian ons naar Zagreb, waar we zondag terug naar huis reizen.

We kijken terug op een reis vol mist, waar we toch heel veel mensen gezien en gesproken hebben. Onze missie, het uitdelen van kerstpakketten, is geslaagd. We hopen dat veel mensen gaan genieten van het boek van René! En we zijn dankbaar dat we gezond en wel weer thuis zijn.



Dank aan iedereen die het ons mogelijk heeft gemaakt kerstpakketten uit te delen aan de eenzame en arme mensen in Kroatië. Ditmaal wil ik onze breisters extra bedanken voor bijna 25 jaar breien voor onze mensen. Hoeveel dekens zullen er van hun hand nu over de bank of op het bed van onze oudjes liggen? De dekens die vrolijke kleuren in de donkere woonkamers brengen. En dan al die heerlijke warme sjaals, waarbij tijdens het breien ook veel aan de dragers ervan gedacht wordt. Onze doelgroep wordt niet vergeten en daar zijn we heel dankbaar voor.

Marina Molenaars

